

คำวินิจฉัยของ นายจุมพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๖/๒๕๕๑

วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ศาลฎีกาส่งความเห็นของคู่ความให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ด้วยศาลฎีกาได้ส่งความเห็นของ นายโกสุมภ์ ตาละโสภณ ผู้ร้องซึ่งเป็นโจทก์ในคดีอาญา หมายเลขดำที่ ๗๗๓๒/๒๕๓๕ ของศาลอาญาผ่านกระทรวงยุติธรรม โดยผู้ร้องอ้างว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

สรุปข้อเท็จจริง ได้ความว่าหลังจากไต่สวนมูลฟ้องคดีดังกล่าวแล้ว ศาลอาญาเห็นว่าคดีไม่มีมูล และพิพากษายกฟ้อง ผู้ร้องอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์เห็นว่าเป็นเรื่องฟ้องซ้ำและพิพากษายืน ผู้ร้องฎีกา ศาลอาญามีคำสั่งว่าไม่รับฎีกาของผู้ร้อง เพราะเป็นฎีกาที่ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ผู้ร้องอุทธรณ์คำสั่งที่ไม่รับฎีกา อ้างว่า ข้อห้ามฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ห้ามเฉพาะการพิจารณาพิพากษาในเนื้อแท้ของข้อเท็จจริงที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนเท่านั้น ส่วนปัญหาเรื่องฟ้องซ้ำหรือไม่ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๕ (๔) นั้นเป็นเรื่องที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน อีกทั้งศาลชั้นต้นก็ไม่ได้หยิบยกมาวินิจฉัยไว้ ศาลอุทธรณ์เพิกถอนชั้นมาในชั้นอุทธรณ์ ประกอบกับคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ก็ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงซึ่งพิจารณาได้ความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๖ (๕) จึงขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนและขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ ไม่ควรต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ซึ่งบัญญัติว่า ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในคดีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์

ระหว่างที่ศาลฎีกาพิจารณาคำร้องดังกล่าว ผู้ร้องได้ขอให้ส่งเรื่องพร้อมความเห็นมายังศาลรัฐธรรมนูญ โดยอาศัยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ประกอบด้วย มาตรา ๒๖๔ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่าการที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับฎีกาของผู้ร้องโดยอ้างว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ บัญญัติห้ามไว้ นั้น เป็นการตัดสิทธิที่ผู้ร้องจะยื่นฎีกาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทั้งเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ร้องที่จะได้รับความเป็นธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ที่ว่า การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรี

ความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ มาตรา ๒๗ ที่ว่าสิทธิที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้งย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันศาลโดยตรงในการใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง ดังนั้น บุคคลย่อมใช้สิทธิของตนได้เท่าที่ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน และบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ ตามที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ ผู้ร้องจึงเห็นว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

พิเคราะห์แล้ว มีปัญหาที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๗๒ หรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ อยู่ในหมวดสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย เป็นบทบัญญัติที่ให้การรับรองสิทธิเสรีภาพต่าง ๆ ของบุคคลไว้ แต่เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในหมวดดังกล่าวและหมวดอื่นๆ แล้ว ก็ไม่ปรากฏว่าการฎีกาของคู่ความในคดีอาญาเป็นสิทธิของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้แต่อย่างใด ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ ซึ่งบัญญัติว่าศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ฯลฯ บทบัญญัตินี้ก็เพียงแสดงให้เห็นถึงการจัดโครงสร้างองค์กรของศาลยุติธรรมว่ามีอยู่อย่างไรเท่านั้น มิได้หมายถึงว่าเป็นบทบัญญัติที่รับรองให้ผู้ร้องมีสิทธิที่จะดำเนินคดีตามลำดับชั้นของศาลจนถึงศาลฎีกาได้ทุกกรณี เจตนารมณ์ที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ บัญญัติไว้เช่นนั้น ก็เชื่อว่าเพื่อคุ้มครองจำเลยในคดีอาญามีให้ต้องถูกดำเนินคดีต่อไปอีกหลังจากคดีของจำเลยได้รับการวินิจฉัยจากศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์แล้วว่า ไม่อาจลงโทษจำเลยได้ เพราะในบางกรณีจำเลยอาจถูกคุมขังในระหว่างการพิจารณาตลอดมา บทบัญญัตินี้จึงมีลักษณะเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพทางร่างกายของจำเลยด้วยเช่นกัน ดังนั้นการที่ผู้ร้องไม่อาจฎีกาต่อไปได้ในกรณีนี้ จึงไม่อาจถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ นอกจากนั้นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ก็บัญญัติว่า “ในคดีซึ่งห้ามฎีกาไว้โดยมาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๑๙ และมาตรา ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าผู้พิพากษาคนใดซึ่งพิจารณา หรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่าข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา หรืออธิบดีกรมอัยการลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัย ก็ให้รับฎีกานั้นไว้พิจารณาต่อไป” ซึ่งแสดงว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ มิได้ตัดสิทธิในการฎีกาเสียทีเดียว แต่ยังเปิดโอกาสให้คู่ความฎีกาได้เมื่อเข้าหลักเกณฑ์ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ บัญญัติไว้ด้วย

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ มีผลใช้บังคับได้ มิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๗๒

นายจุมพล ณ สงขลา
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ